

AZ ANGYALZÖLD ANGYALFÖLD

/ A probléma

Az egyre növekvő mértékű klímaváltozás hatása eléri Budapest XIII. kerületének, Angyalföldnek, a Duna parti területeit is. Ennek köszönhetően növekszik az árvízi kockázat, illetve a városi hősziget hatás is. A jövőben felértékelődik a zöld rekreációs felületek növekedésének, valamint a megfelelő, természetbarát árvízvédelmi rendszereknek a jelentősége.

Az elmúlt időszak társadalmi-gazdasági folyamatainak eredményeként jelentős mértékben felértékelődtek Budapest XIII. kerületének közterületi közszolgáltatásai, amelynek elsődleges oka a lakossági igények erősödése a közterületek közlekedési funkciókon túli használatára, valamint az önkormányzati mozgástér jelentős mértékű szűkülése. A közterületek tisztaságának és rendjének biztosítása jelentős többletráfordításokat igényel az Önkormányzat részéről.

/ A megoldás

Az AngyalZÖLD+ program küldetése az épített és természeti környezet harmóniáját, valamint az emberek életminőségét javító, a közösség igényeihez folyamatosan alkalmazkodó közterületi és zöldhálózati rendszer kialakítása és működtetése. A helyi társadalom érdekeit szolgáló küldetés alapján meghatározott prioritások és célkitűzések reális, de mégis vonzó jövőképet vetítenek elő. Ennek megvalósítását hat program, 30 alprogram és 130 projekt szolgálja. A program öt évet, a 2015-től 2019-ig tartó időszakot öleli fel.

A fejlesztések elsősorban kerületi forrásokra támaszkodnak, de ezeket kiegészíthetik a fellendülő ingatlanfejlesztések, a várható fővárosi és állami projektek minőségi közterület-fejlesztési programjai. A kerület vezetése a közterületeket

az ökotudatos, ún. Green City elveknek megfelelően fejleszti, amelynek részét képezi a tudatosan megtervezett energiaforgalom (megújuló energiák használata), vízkörforgás (öntözés, víztározás, vízátteresztő burkolatok arányának növelése), anyaghasználat (újrahasznosítás), talajerő utánpótlás (komposztálás), a gondos tereprendezés (földtömegegyensúly) és az extenzív fenntartású területek átértelmezése (természeti kertek).

Az Önkormányzat partnerségre törekszik civil szervezetekkel, helyi cégekkel, más önkormányzatokkal, közterületi szolgáltatókkal és a lakossággal a tervek közös kidolgozása és megvalósítása során.

Az integrált szemléletű közterületi fejlesztések eredményeként az ágazati szempontokat egyező, holisztikus szemléletben kerül sor a közút-, parkolási- és zöldhálózat üzemeltetésére és fejlesztésére. Megújult Duna-parti sétányok és igényes zöldterületek alkotják majd a kerület észak-déli tengelyét. Megfelelő összekötő elemek és közterületi átalakítások hozzájárulnak a közelségbe a Duna-partot, a Dunát és szigeteket a kerület lakosai számára. A természetközeli kialakítású mederben folyó Rákos-patakot övező parkok, játszóterek, tanösvények alkotta kelet-nyugati irányú, közhasználatban lévő zöldfelületi-folyosó a főváros és az agglomeráció közötti fontos ökológiai hálózati elem és rekreációs tengely. Mindezeknek köszönhetően a helyi biodiverzitás erősödik.

A városi jelentőségű nagyparkokat és a kerületi alközpontokat csillapított forgalmú, zöldfelületi elemekkel és kerékpáros infrastruktúrával jól ellátott zöldsétányok kötik össze, melyek hálózattá szervezik a kerületi közparkok, közkertek, lakóterületi zöldterületek és városi terek rendszerét. Mindez hozzájárul a kerékpáros és gyalogos forgalom fellendüléséhez.



A kerületen belüli alközpontok megerősödésével a belső gépjármű használat csökken, hiszen gyalogosan és kerékpárral számos alapszolgáltatás a lakóközveten belül kis távolságban elérhetővé vált. A kerületen belüli közlekedés tekintetében a prioritási sorrend első helyén a gyalogos közlekedés áll, ezt követi a kerékpáros, a közösségi és legvégül a gépjármű közlekedés kiszolgálása. A közösségi közlekedés járművei zéró emissziós üzemeltetésűek a közösségi közlekedés gerincvonalain és a lakóövezetekben. A Duna-parti fekvés által kínált előnyöket a városi és elővárosi hajózás fejlesztése során is kihasználja a kerület.

A már meglévő, valamint az új zöldterületek, fasorok, játszóterek, sportterek színvonalasan fenntartottak, biztonságosak és tiszták. A legsűrűbben beépített területeken is fasorok létesülnek a közterületeken, a tömbök egy része pedig közhasználatra átadott elemekkel bővül.

A környezetismeret elterjedése érdekében tanösvényeket alakítanak ki. A zöldterületek funkciójukban alkalmazkodnak a kerületben élők sokszínű szabadidős, rekreációs igényeihez, lakókörnyezetük meghatározó, fenntarthatóan kialakított és karakteres elemeivé váltak. A fejlesztések során a kerület nagymértékben támaszkodik a lakossági véleményekre, a partnerség kiterjed a civil és lakossági részvételre is a tervezés és a fenntartás területén egyaránt. Ennek köszönhetően a kerület lakosságának szemléletformálására a program a pályázatokon keresztül hat.

A Stratégia alprogramjainak összköltsége 15 milliárd forint, míg az üzemeltetésből származó bevétel 11 milliárd forintra rúgna. A kerületi közterületi beruházások saját forrásból, hitelfelvétel nélkül, kiegyensúlyozott kerületi gazdálkodás eredményeként jöttek létre. A kerület a közterület fejlesztés számára lehívható EU-s, állami, fővárosi támogatásokat is próbál megszerezni a további fejlesztésekre.

/ Mit tanulhatunk?

Az integrált szemléletű közterületi fejlesztések hatékonyan tudják elősegíteni az klímaadaptációt. Angyalföld önkormányzata az AngyalZÖLD Stratégia megvalósításakor egyértelműen a holisztikus megközelítést alkalmazta. Ezt a nagymértékű társadalmi konzultáció is tovább erősítette.

A klíma- és az ökotudatos fejlesztések előnyösen hatnak a kerületre és annak lakosaira. Az újszerű szempontok az épített környezet minősége, a közterületek fenntarthatósága mellett közegészségügyi szempontból is kifejtik pozitív városökológiai hatásukat.

A zöld infrastruktúra elemek egymáshoz kapcsolása hozzáadott értékkel bír. Hálózattá szervezett kerületi közparkok, közkertek, lakóterületi zöldterületek és városi terek pozitív klímaadaptációs hatással bírnak, és egyben fontos élőhelyek.

Az esetleírást készítette: ESSRG (www.essrg.hu)